

Aanpak Marokkaanse risicogroepen 2010-2012

Inleiding

In deze notitie worden de hoofdlijnen van beleid voor in eerste instantie 2010 aangegeven. De aanpak richt zich, zoals IMAR 2006-2009, op Marokkaanse risicjongeren met een preventieve en persoonsgebonden aanpak (voor doorstromers en veelplegers is reeds gemeentelijk beleid ontwikkeld). Het doel is het voorkomen en terugdringen van schoolverzuim, werkloosheid, criminaliteit en overlast. Nieuw in de aanpak is dat deze nog meer dan tot nu toe zal aansluiten op regulier beleid en meer sprake zal zijn van integraal beleid.

Rijkskader

Financiën

Op 30 januari 2009 is de kabinetsbrief 'Grenzen stellen en perspectief bieden', aanpak Marokkaans-Nederlandse probleemjongeren naar de Tweede Kamer gestuurd. Voor de overlast door Marokkaans-Nederlandse jongeren stelt het rijk aan 22 gemeenten xtra middelen beschikbaar. Van uit het integratiebudget kent de Minister voor WWI nog in 2009 een bedrag toe van €5,5 mln. voor straatcoaches en gezinsmanagers, en voor de jaren 2010, 2011 en 2012 per jaar een bedrag van €7 mln. Daarnaast besteedt WWI voor circa €1 mln. aan een aantal centrale activiteiten die bijdragen aan de gezamenlijke aanpak van rijk en gemeenten.

Specifiek voor het beleid gericht op het Voorkomen Criminele Loopbaan Allochtone Jongeren in de G4 stelt de Minister van Justitie voor de jaren 2010, 2011 en 2012 per jaar een bedrag van €5,4 mln. beschikbaar.

Volgens de verdeelsleutel ontvangt de gemeente Den Haag voor

- de inzet straatcoaches en gezinsmanagers in 2009 €460.000,00 en in 2010 € 835.759,00
- voorkomen van criminele loopbaan in 2010 €908.076,00

Aanpak

In deze notitie zijn de hoofdlijnen van beleid aangegeven. Ook de bijgevoegde bestedingsmatrix is nog globaal. De besteding van de gelden, met name wat de aanpak criminaliteit betreft, zullen in de concrete uitvoering in overeenstemming zijn met de uitgangspunten van de kabinetsbrief. Verder zal geanticipeerd worden op het gestelde in de brief van de Minister van BZK van 13 juli jl. aan de gemeente Den Haag betreffende overlast en verloedering. Dit betekent dat de jongerenoverlast integraal vanuit de disciplines leefbaarheid, veiligheid, overlast en zorg zal worden opgepakt.

Reguliere aanpak

De inzet van specifieke voorzieningen en maatregelen is tijdelijk en zal uiteindelijk niet meer nodig moeten zijn. Dit is afhankelijk of de problemen van en met de doelgroep op

een aanvaardbaar niveau komen. De reguliere voorzieningen dienen voldoende toegerust te zijn en antwoord kunnen geven op vraag en behoefte uit de Marokkaanse samenleving. De ontwikkelingen van het Veiligheidshuis en de Centra voor Jeugd en Gezin zorgen (al op korte termijn) voor een effectieve en efficiënte aanpak. Vooral het Veiligheidshuis speelt in de aanpak van overlast een belangrijke rol.

Problematiek

De analyse in deze notitie is voor een groot deel gebaseerd op het rapport van Noorda en Co., ervaringen van het IMAR-netwerk en de WODC-onderzoeken. Uit o.a. de IMAR-monitor blijkt dat jongeren van Marokkaanse afkomst zijn oververtegenwoordigd in de cijfers van schoolverzuim/voortijdig schoolverlaten, werkloosheid en criminaliteit. Met een preventieve inzet is de ambitie te voorkomen dat jongeren van Marokkaanse afkomst (verder) afglijden naar ongewenst en crimineel gedrag. Gebleken is dat (algemene) instellingen niet altijd toegerust om deze doelgroep tijdig en adequaat te ondersteunen.

Onderwijs en werk

Jongeren van Marokkaanse afkomst scoren hoog in voortijdig schoolverlaten en schoolverzuim. De doelgroep is in hoge mate vertegenwoordigd op het VMBO en MBO. Ook scoort de doelgroep hoog in de werkloosheidcijfers en ontbreekt er vaak een startkwalificatie. Dit maakt aansluiting op de arbeidsmarkt moeilijk.

Criminaliteit en overlast

In verschillende wijken in Den Haag is overlast door groepen jongeren. Een belangrijk deel van deze groepen bestaat uit jongeren van Marokkaanse afkomst. De bestrijding en het voorkomen van overlast is één van de speerpunten in het collegebeleid. De problemen die door een kleine groep jongeren van Marokkaanse afkomst worden veroorzaakt heeft een negatieve uitstraling op de totale Marokkaanse gemeenschap, met alle spanningen in de samenleving.

Welzijn en zorg

Marokkaanse jongeren hebben vaak een negatief zelfbeeld, een gering ontwikkeld gewetensbewustzijn en gedragsproblemen. De jongeren groeien op in drie milieus: thuis, school en de openbare ruimte. Hoe groter het verschil in normen en waarden binnen deze milieus, hoe groter de kans dat het misgaat in hun ontwikkeling. Jongeren zijn onvoldoende in staat een hulpvraag te formuleren en hulp te vragen.

In de vrijwillige vormen van hulp- en dienstverlening zijn Marokkaanse jongeren ondervertegenwoordigd, bij gedwongen situaties oververtegenwoordigd.

Zij ervaren een te (lange) doorlooptijd en/of te veel doorverwijzingen met als gevolg dat er weinig vertrouwen is in de hulpverlening, school en overheidsinstanties. Ook zijn de instellingen niet altijd toegerust op het omgaan met Marokkanen. Jongeren zijn daardoor geneigd te vervallen in een slachtofferrol en zetten zich af tegen de samenleving.

Doel en doelgroep

Doel

Met de aanpak wordt bevorderd en gestimuleerd dat de afstand tussen preventie, repressie en zorg wordt verkleind en er wordt aangesloten bij regulier beleid zoals via CJG en Veiligheidhuis.

Het doel voor de komende projectperiode is een bijdrage te leveren aan het terugbrengen van het aandeel jongeren van Marokkaanse afkomsten t.a.v.:

- Voortijdig schoolverlaten (VMBO en MBO);
- Werkloosheid in het klantenbestand van de dienst SZW, met de aantekening dat de economische situatie eveneens van invloed is;
- Criminaliteit.

De verwachte output is verwerkt in de uitvoeringsmatrix.

Doelgroep

De doelgroep van IMAR zijn kinderen/jongeren (6-24 jaar) van Marokkaanse afkomst, die risico lopen op schooluitval, werkloosheid, criminaliteit en overlastgevend gedrag. De doelgroep wordt qua leeftijd niet begrensd, maar jeugd is wel het aanknopingspunt. Een fundamentele inzet op jeugd van Marokkaanse afkomst betekent ook het betrekken van de ouders en hun leefomgeving. Hoe eerder interventies kunnen plaatsvinden, hoe groter de kans op succes.

Specifiek richt de aandacht zich op:

- leerlingen (VMBO en MBO) (12-24 jaar)
- werklozen (18-24 jaar)
- gezinnen met kinderen
- 12 minners
- jonge ex-gedetineerden (16-22 jaar)

Uitvoering

Met IMAR is gekozen voor een mix van reguliere en specifieke instrumenten, die met elkaar in balans zijn. Voor een deel zal aangesloten worden bij regulier beleid. Daarnaast zal het beleid ook bestaan uit (kleinschalige) projecten die de contactlegging met, de verbinding tussen en toeleiding naar de reguliere voorzieningen en de doelgroepen organiseert. In de ondersteuning van kleinschalige projecten zit ook een belangrijk burgerschapselement, te weten toerusten.

Casemanagement onderwijs

Het VMBO en MBO, met relatief veel leerlingen van Marokkaanse afkomst, zijn vaak onvoldoende in staat om deze leerlingen en hun ouders de noodzakelijke aandacht te geven. Het doel van het casemanagement is om de kloof tussen leerling, school, ouders en hulpverlening te verkleinen. Het uiteindelijke doel is dat de leerlingen een diploma behalen. Intensieve samenwerking vindt plaats met de reguliere aanpak vanuit leerplicht en VSV.

Een bijzonder aandachtspunt is, dat op basisscholen (te) lage schooladviezen worden gegeven, waardoor schoolcarrières onnodig traag verloopt of voorbarige wordt afgebroken. Een ander aandachtspunt is dat ook op het MBO behoefte is aan een intensievere vorm van begeleiding aan risicjongeren van Marokkaanse afkomst.

Werktoeleiding

Het betreft hier de inzet van reguliere begeleiding door SZW, ondersteund door intensieve trajectbegeleiding (toeleiding en nazorg) om de kans op werk te vergroten. Alle IMAR-partners krijgen de opdracht intensief samen te werken met SZW.

Gezinsaanpak

Veel problemen bij jongeren hebben hun oorzaak in gezinnen met meervoudige problemen. Gezinnen die niet (meer) open staan voor de reguliere hulpverlening zullen begeleid worden via de VIG-methodiek van RADAR en de inzet van gezinsmanagers en CJG-coaches. De Haagse Verwijsindex en zorgcoördinatie via CJG dienen in belangrijke mate afstemming en regie te organiseren. Hier wordt tevens een koppeling met overlastbestrijding gelegd.

Het doel van de inzet is dat stabiele gezinssituaties ontstaan waarin kinderen de juiste aandacht krijgen en er geen opvoedingsproblemen zijn.

Overlast

Het Veiligheidshuis heeft de regie over de aanpak van overlast. De Centra voor Jeugd en Gezin hebben een verbinding met het Veiligheidshuis en verzorgen de zorgcoördinatie. Hiermee is een koppeling gelegd tussen preventie, repressie en curatie. IMAR maakt hier onderdeel van uit.

Om de overlast door Marokkaanse jongeren te verminderen heeft het kabinet de mogelijkheid geboden extra in te zetten met straatcoaches en gezinsmanagers. Overlastgevende jongeren van Marokkaanse afkomst worden aangesproken op hun gedrag. Hen wordt duidelijk gemaakt dat overlastgevend gedrag niet wordt getolereerd. Vervolgens wordt een huisbezoek gebracht en een plan opgesteld om weer structuur in het gezin en de opvoeding te krijgen. Door het aanboren van nieuwe vindplaatsen komen gezinnen in beeld die (nog) niet op eigen kracht in staat zijn een hulpvraag te formuleren of zelf de vereiste hulpverlening in te schakelen, of te lang moeten wachten tot hulp in gang wordt gezet.

Resocialisering en coaching

Met vindplaats- en leefwereldgericht werken wordt contact gelegd met jongeren. O.a. via scholen, straten, pleinen en buurthuizen. Jongeren worden 'gebonden' en d.m.v. kortdurende interventies voorbereid en toegeleid naar reguliere instellingen. Dit op basis van warme overdracht. Jongeren worden niet losgelaten.

Op basis van empowering wordt jongeren normen- en waardenbesef bijgebracht en wordt het leven in verschillende culturen en zelfbewustzijn aangeleerd. Individuele jongeren worden d.m.v. korte interventies toegeleid naar reguliere hulp- en dienstverlening..

Nazorg ex-gedetineerden

Een belangrijk onderdeel van het Veiligheidshuis is het Bureau Nazorg ex-gedetineerden. Dit bureau levert nazorgproducten om na detentie het recidiverisico te beperken. IMAR werkt met het bureau samen.

Toerusten van doelgroep en instellingen

Het toerusten heeft een dubbele werking:

- de doelgroep en de Marokkaanse gemeenschap dient beter toegerust te worden om beter gebruik te kunnen (en leren) maken van de bestaande voorzieningen;
- de bestaande voorzieningen dienen beter toegerust te worden en een diversiteitsbeleid te worden gevoerd om de Haagse burgers van Marokkaanse afkomst beter te bereiken en te helpen bij het realiseren van gelijke kansen.

De betrokkenheid van de Marokkaanse gemeenschap is noodzakelijk om de brug te slaan tussen de doelgroep en de (reguliere) instellingen. Het eind 2008/begin 2009 gestarte IMAR-loket, als tijdelijke voorziening totdat de CJG's in de stadsdelen de taak kunnen overnemen. In 2010 zal het loket geëvalueerd worden.

Verder zal een deel van de middelen is bestemd worden voor projecten die voortkomen en/of uitgevoerd worden door Haagse Marokkaanse (zelf)organisaties. Deze inzet draagt bij aan het vinden en binden van de doelgroep en hun ouders. Ook wordt extra ingezet op rolmodellen en maatjes/buddyprojecten. Daarnaast draagt deze inzet bij aan het beter toerusten van reguliere instellingen.

Klankbordgroep

De Marokkaanse gemeenschap in Den Haag is heterogeen van samenstelling. Om de betrokkenheid van de gemeenschap bij de diverse thema's te vergroten wil de gemeente een klankbordgroep ondersteunen. Al enige tijd wordt in Den Haag nagedacht over de vorming van een adviesgroep of platform met mensen, betrokkenen van en uit de Marokkaanse gemeenschap in Den Haag. Een dergelijke groep stimuleert de opinie over de aanpak van problemen rond Hagenaars van Marokkaanse afkomst. Een groep die wortels heeft in de Haagse (Marokkaanse) samenleving. Deze groep probeert tevens een schakel te vormen tussen gemeente, burgers, instellingen.

De klankbordgroep is geen belangengroep, maar is onafhankelijk en neutraal. In de klankbordgroep zullen mensen zitting neming met kennis van belangrijke domeinen en grote betrokkenheid bij de samenleving, in het bijzonder bij de Marokkaanse cultuur. De relatie tussen de gemeente en de klankbordgroep is respectievelijk facilitair en consulterend.
